

שור שנגה את הפרה פרק חמישי בבא קמא נה.

עין משפט
נר מצוה

נאמר כן טוב. גבי כיבוד אב ואם דכתיב בהו' למען ייטב לך ופסה זו טי"ת שכמוהו ראשון צמורה נאמרה לטובה: הספד. מבינה זו לזכה הרלוס: כאן שנה. צמשה זו דקמיה כלאים נוסב צעופות למדנו לכל עופות כלאים זה בזה מין צשאינו מינו: טווס. פוא"ץ בלע"ז: פסיוני מין שליו שקורין פירדי"ץ: קועיה. חרטומו צי"ק בלע"ז: טייעא. ערבי: אליו קועיה. ווארו עב: קטין. דק: ציליו מנחון. ציני הזכות ניכרין בואוהו הבר מנחון: צשיחא. צעעיה אחת. אווה בר אינו טוען צינה שניה עד שחלד את הרלסונה: הנהיג צעיוא ושיבוטא. קשר קרון לעו ודג זה צף על המים וזה מושך עמו על שפת היס: כלאים צמוזה לארץ לא נהגה דמנוה התלויה בארץ היא וכל חזות קרקע אין נוסג אלל בארץ מן המורה: אידי ואידי מקום חיובא. אס היה מנהיג ספינה ציס צשני דגים של שני מינין חייב דהא דרשין למינהו למינהו: מיבשה:

HebrewBooks.org © Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

נאמר בהם טוב אמר לו עד שאתה שואלני למה נאמר בהם טוב שאלני אם נאמר בהן טוב אם לאו שאיני יודע אם נאמר בהן טוב אם לאו כלך אצל ר' תנחום בר חנילאי שהיה רגיל אצל ר' יהושע בן לוי שהיה בקי באגדה אזל לגביה א"ל ממנו לא שמעתי אלא כך אמר לי שמואל בר נחום אחי אמו של רב אחא ברבי חנינא ואמרי לה אבי אמו של רב אחי ברבי חנינא הואיל וסופן להשתבר וכי סופן להשתבר מאי הוי אמר רב אשי חס ושלום פסקה טובה מישראל א"ר יהושע הרוואה ט"ת בחלומו סימן יפה לו מ"ט אילימא משום דכתיב טוב אימא וטאטאיתיה במטאטי השמד חד ט"ת קאמרינן אימא אימא אימא בארץ שעריה אלא הואיל ופתח בו הכתוב לטובה תחילה שמבראשית

עד יורא אלהים את האור לא כתיב ט"ת וא"ר יהושע בן לוי הרוואה הספד בחלומו חסו עליו מן השמים ופדאוהו הני מילי בכתיבא: וכן היה ועוף כיוצא בהן וכו': אמר ר"ל כ"אן שנה רבי ותרנגול טווס ופסיוני כלאים זה בזה פשיטא אמר רב חביבא משום דרבו בהדי הדדי מהו דתימא מין חד הוא קמ"ל: אמר שמואל א"וואו הבר כלאים זה בזה מתקף לה רבא בר רב חנן מאי טעמא אילימא משום דהאי אריך קועיה והאי זוטא קועיה אלא מעתה גמלא פרסא וגמלא טייעא דהאי אליו קועיה והאי קטין קועיה הכי נמי דהוו כלאים זה בזה אלא אמר אביי ז"ה ביציו מבחוץ וזה ביציו מבפנים רב פפא אמר הא טעונה דא ביעתא בשיחלא והא טעונה כמה ביעתא בשיחלא א"ר ירמיה אמר ריש לקיש יהמרביע שני מינים שבים לוקה מאי טעמא אמר רב אדא בר אבהו משמיה דעולא אתיא למינהו למינהו מיבשה בעי רחבה * המנהיג בעיזא ושיבוטא מהו מי אמרינן כיון דעיזא לא נחית בים ושיבוטא לא סליק ליבשה לא כלום עביד או דלמא השתא מיהת קא מנהיג מתקף לה רבינא אלא מעתה חיבר חטה ושעורה בידו וזרע חטה בארץ ושעורה בחוצה לארץ הכי נמי דמחייב אמרי הכי השתא התם ארץ מקום חיובא חוצה לארץ לא מקום חיובא יהכא אידי ואידי חיובא הוא:

הדרן עלך שור שנגה את הפרה

הגהות הב"ב
(ה) תוס' ד"ה אחי אמו דבמחמר כתיב קמ"ל:

גליון הש"ס
גמ' אם לאו שאיני יודע בו. עי' צ"ב ק"ג ע"א מורה מתייחס: שם המנהיג בעיזא ושיבוטא. עי' ע"ז דף ג' ע"א מוס' ד"ה וסימנין:

לעזי רש"י
פוא"ץ [פא"ץ]. טווס. פירדי"ץ [פירדי"ץ]. קורא (עוף). כ"ק. חרטום.

מוסף רש"י
אווה ואוורו הבר. אווה של יסוב אווה של נה כלאים להרביע (בכורות ח. המנהיג בעיזא ושיבוטא. קשר קרון לגב שנים ולעו צינשה על שפת היס שניהם מנהיגים אווה, מהו. לוקה משום מנהיג כלללים או לא חורט צשור וצמחור לאו דוקא. לכל מרי מיני נמי אסרי (תנודין טז). הדרן עלך שור שנגה את הפרה

אמר ר"ל כאן שנה רבי תרנגול טווס ופסיוני בו מהו דתימא מין אחד הוא קמ"ל. וע"ג ללא אשמעינן ממתימין ליהווי תרי מיני אע"ג דרבו צהדי הדדי ולא שמעינן אלל דאיסור כלאים שייך צעופות מ"מ אחי שפיר דהכי קאמר ר"ל כאן שנה רבי כלומר כיון ששנה רבי דיש כלאים צעופות א"כ תרנגול טווס ופסיוני כלאים זה בזה כי מסבירא דנפשינן יש לנו לדעת שאלו המינים חלוקים זה מזה ואינם מין אחד וע"ג דרבו צהדי הדדי וכיוצא בזה יש ציצמות צפרק חרט (דף ק"ג): ובהטוקין (גיטין נה). אמר רבא מעדותו של רבי יוחנן בן גודגלא שהעיד על חרשת שהישהא אביה שיוצאת צגט אמר לעדים ראו גט זה שאני נותן לאשתי וחזר ואמר לה כנסי שטר חוב זה מגורשת מי לא א"ר יוחנן בן גודגלא לא צעינן דעת ה"נ כו' פשיטא מהו דמינחא כיון דלמחר כנסי שטר חוב זה צטולי צטוליה קמ"ל אע"ג דלא דע רבא ממילתיה דרבי יוחנן בן גודגלא דלא צטוליה צמה שאמר כנסי שטר חוב זה לא אלא מסבירא דנפשיה אפ"ה קאמר מעדותו שמעי' ליה וכיוצא בזה יש הרבה צגמרא:

המרביע שני מינים. ר"י צ"ר יהודה היה מנהיג המנהיג צ' מינים לוקה משום דצבראשית רבה (צ"ב) וצירושלמי כלללים (פ"ב) משמע דאי אפטר להרביע דגים ומיחו אין לרבי להגייה דדגים דוקא הוא דמשמע דאין להרביעם אצל מין חיות היס שייך ציה איסור הרבעה והכא איכא לאוקומי צמין מיה שיכול אדם להרביע דקאמר צבראשית רבה המרביע מין חית היס לוקה וצמר הכי קאמר כל מקום שנאמר צו למינהו כלללים נוסג צו ופריך צהו כתיבתא והכי דגים שנאמר צהו למינהו וכי כלללים הרבעה צהס והיאך יכול להרביעם ומשני דהא דקאמר צדגים כלללים נוסג צהס היינו דוקא צהנהגה אצל צהרבעה לא משכחת לה משמע צמחיות היס משכחת שפיר הרבעה להכי לא פריך שס אמרביע חיות היס היאך לוקה אלל אמחון דלמחר כל שנאמר צו למינהו דהיינו אפילו מיבשה. ומשנת לא נמי למילף דמרביו וכלל צהממך לית לן לרצוי אלל כל מילי דיבשה שאדם רגיל לחמר אחריהם * דצמחר כתיב קרא דצמחר גבי צנת: ל"מינהו מיבשה. וא"ת ומה רריך ללמוד מיבשה תיפוק ליה מדכתיב צגופיה למינהו דבאלו טריפות (חולין דף ט. וסס) משמע דאי הוה כתיב למינהו צנווי של דשאים אסור להרביע שני דשאים זה בזה וי"ל דלמינהו לחודיה לא הוה משמע שנכתב איסור כלללים אי לא חוקומי צשמרו דדרש שמואל חוקות שחקקתי לך כבר ומפרש ר"ת שחקק צמעשה צראשית שכמו צו למינהו והיינו דמינהו דיבשה דצמחה ואילן דליירי ציה קרא דחוקותי אצל מלמינהו דים לחודיה ליכא למילף מיניה דגים וא"ת דסוגיא דגמרא דלא כרצנן דצפ' ד' מיתות (פאהדין דף ט. וסס) דלא מיתייבי צני נח לא כלללים ולא צהרבעה אלמלא לא דרשין למינהו וי"ל נהי דלא דרשין למינהו לגבי צני נח דלא אשכחן דמוזר צהו רחמנא לגבי ישראל דהוהרו גבי כלללים דרשין ליה ונ"מ לגבי דגים א"כ להרבעת אילן דקרא דשדך לא מייירי אלל צזרעיש והשתא דכתיב למינהו צבילן דרשין מיניה מה צהמתך צהרבעה אף שדך צהרבעת אילן וצהא פליגי ר"א ורצנן דר"א יליף מחוקותי שחקקתי לך כבר צהוהרו צני נח על הכללים כלומר מלמינהו ורצנן לא ילפי מיניה אלל שנרמזו מלמינהו דמעשה צראשית ומ"מ לא נאסרו לצני נח ואחי שפיר דלתיא אפילו כרצנן מילתיה דשמואל וא"ת ל"ל למילף כלללים דהרבעה צהמתך משנת לרצוי עופות תיפוק ליה מלמינהו כי היכי דילפינן דגים וי"ל דאי לא ג"ש לא הוי מפקי קרא דצמחרת ממשמעותא אצל השתא דלתי ג"ש ומפקא לקרא ממשמעותא מרבינן אפילו דגים למינהו מיבשה: המנהיג בעיזא ושיבוטא. וא"ת דמשמע דפשיטא ליה דצשני מינים שבים חייב והא למינהו גבי הרבעה והרכבה כתיב ולא גבי זריעה והנהגה דממוכה צפ' ד' מיתות (סס) דלא מיתסקרי צני נח צחרשה חריעה ולא חוקמינן חוקות שחקקתי לך כבר כלומר צלמינהו דמעשה צראשית אלל דומיא דצמחרת מה צהמתך צהרבעה אף שדך צהרבעה וי"ל דצברא דמוקמינן למינהו צין צישראל צין לצני נח לכל אחד כמו שמינו איסורו צמקום אחר לצני נח צהרבעה ולשראל אף צהנהגה ועי"ל כי היכי דילפינן כולוהו משנת ה"כ ילפינן צנת צהמתך מרבעה לאסור דגים צצנת צמלכה והדר ילפינן כלללים דהנהגה משנת: אלא מעתה חיבר חטה ושעורה וזרע חטה בארץ ושעורה בחוצה לארץ. כגון צערוגה אחת צסמוך צפחות מג' טפחים דלריך להרחיק צין זרע לזרע דממוכה צממ' צנת פרק א"ר עקיבא (דף פה). והא דצעי ר' יאשיה חטה ושעורה וחרצן צמפולת יד להמחייב צכללי הכרס קאמר אצל צכללי זרעיש חייב צחטה ושעורה לחודה והך סוגיא נקט כרצנן דלא צעו אלל צ' מינין אצל ר"י פליג ומלריך שלשה זרעיש או מנ' מינין או מנ' מינין דתנן (כלללים פ"א מ"ט) הזרע חטה ושעורה כאחד חייב ר"י אומר שני חטין ושעורה אחת או שני שעורים וחטה אחת או חטה ושעורה וכוסמת וצלנד שיהיו שלשה:

HebrewBooks.org © Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

הדרן עלך שור שנגה את הפרה

הדרן עלך שור שנגה את הפרה
הגהות הב"ב
(ה) תוס' ד"ה אחי אמו דבמחמר כתיב קמ"ל:
גליון הש"ס
גמ' אם לאו שאיני יודע בו. עי' צ"ב ק"ג ע"א מורה מתייחס: שם המנהיג בעיזא ושיבוטא. עי' ע"ז דף ג' ע"א מוס' ד"ה וסימנין:
לעזי רש"י
פוא"ץ [פא"ץ]. טווס. פירדי"ץ [פירדי"ץ]. קורא (עוף). כ"ק. חרטום.
מוסף רש"י
אווה ואוורו הבר. אווה של יסוב אווה של נה כלאים להרביע (בכורות ח. המנהיג בעיזא ושיבוטא. קשר קרון לגב שנים ולעו צינשה על שפת היס שניהם מנהיגים אווה, מהו. לוקה משום מנהיג כלללים או לא חורט צשור וצמחור לאו דוקא. לכל מרי מיני נמי אסרי (תנודין טז). הדרן עלך שור שנגה את הפרה

ק א מ"י פ"ט מהלכות כלאים הלכה ה סמג לאון רפא רפב טו"שע י"ד פ"י רלז ספ"י ו: קא ב ג מ"י שס טו"שע: שס ספ"י ז: קב ד מ"י שס הל' ח טו"שע שס ספ"י ח: קג ה מ"י שס הל' ט:

רבינו חננאל

תרנגול וטווס ופסיוני כלאים זה בזה. פירוש בלעז פסניו, שאל ויבא שליו תרנגורו שאילו בישרא ואיני פסיוני. האי אריך קקיה והאי גרצא קקיה. אלא מעתה גמלא ביה. פ"י שוקיו. רב פפא אמר הא טענה חרדא ביעתא בשיחלא והא טענה טובא בשיחלא. פ"י אווה בר טוענת חרדא ביעתא ודוגרת עליה, ואווח של יישוב טוענה ביצים הרבה וירודת אותם, ועוד ממלאת אשכול שלה ביצים טובא וירודת ודוגרת על כולן. הנהיג בעיזא ושיבוטא מהו. פ"י שיבוטא דג גדול כענין בהמה גדולה בים.